Marți, 4 februarie 2014

P7_TA(2014)0063

Aplicarea Directivei privind practicile comerciale neloiale

Rezoluția Parlamentului European din 4 februarie 2014 referitoare la punerea în aplicare a Directivei 2005/29/CE privind practicile comerciale neloiale (2013/2116(INI))

(2017/C 093/05)

Parlamentul European,

— având în vedere Directiva 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori („Directiva privind practicile comerciale neloiale") ([1]),

— având în vedere Raportul Comisiei către Parlamentul European, Consiliu și Comitetul Economic și Social intitulat „Primul raport privind aplicarea directivei privind practicile comerciale neloiale" (COM(2013)0139),

— având în vedere Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu și Comitetul Economic și Social European intitulată privind aplicarea directivei privind practicile comerciale neloiale (COM(2013)0138),

— având în vedere Regulamentul (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 octombrie 2004 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure aplicarea legislației în materie de protecție a consumatorului („Regulamentul privind cooperarea în materie de protecție a consumatorului") ([2]),

— având în vedere Directiva 98/27/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 1998 privind acțiunile în încetare în ceea ce privește protecția intereselor consumatorilor ([3]),

— având în vedere Rezoluția sa din 13 ianuarie 2009 referitoare la transpunerea, aplicarea și asigurarea respectării Directivei 2005/29/CE privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și ale Directivei 2006/114/CE privind publicitatea înșelătoare și comparativă ([4]),

— având în vedere Rezoluția sa din 15 decembrie 2010 referitoare la impactul publicității asupra comportamentului consumatorilor ([5]) și răspunsul de monitorizare al Comisiei adoptat la 30 martie 2011,

— având în vedere studiul intitulat „Transpunerea și aplicarea Directivei privind practicile comerciale neloiale (2005/29/CE) și a Directivei privind publicitatea înșelătoare și comparativă (2006/114/CE)", realizat la cererea Comisiei pentru piața internă și protecția consumatorilor a Parlamentului European ([6]),

— având în vedere articolul 48 din Regulamentul său de procedură,

— având în vedere raportul Comisiei pentru piața internă și protecția consumatorilor și avizul Comisiei pentru afaceri juridice (A7-0474/2013),

A. întrucât consumul este unul dintre motoarele esențiale creșterii în Uniune și, în acest sens, consumatorii joacă un rol esențial în economia europeană;

B. întrucât protecția consumatorilor și a drepturilor lor reprezintă valori fundamentale ale Uniunii;

C. întrucât Directiva 2005/29/CE privind practicile comerciale neloiale este principalul instrument legislativ al Uniunii Europene care reglementează publicitatea înșelătoare și alte practici comerciale neloiale în cadrul tranzacțiilor dintre întreprinderi și consumatori;

([1]) JO L 149, 11.6.2005, p. 22.
([2]) JO L 364, 9.12.2004, p. 1.
([3]) JO L 166, 11.6.1998, p. 51.
([4]) JO C 46 E, 24.2.2010, p. 26.
([5]) JO C 169 E, 15.6.2012, p. 58.
([6]) IP/A/IMCO/NT/2008-16.

D. întrucât, prin intermediul clauzei privind „piața unică", directiva are scopul de a asigura un nivel ridicat de protecție a consumatorilor pe teritoriul Uniunii și de a crește gradul de încredere pe care ei o au în piața unică, garantând totodată întreprinderilor un nivel semnificativ de securitate juridică, precum și diminuarea obstacolelor în calea comerțului transfrontalier;

E. întrucât punerea în aplicare a Directivei 2005/29/CE a făcut obiectul unor diferențe semnificative de la un stat membru la altul;

F. întrucât derogările temporare, care permit statelor membre să aplice în continuare dispoziții de drept intern mai restrictive sau mai riguroase decât dispozițiile directivei și să pună în aplicare clauzele de armonizare minimă existente în alte acte legislative ale Uniunii, au expirat la 12 iunie 2013;

G. întrucât statele membre care doresc sunt libere să extindă aplicarea directivei la relațiile între întreprinderi și întrucât, în prezent, numai patru dintre statele membre au făcut această alegere;

H. întrucât Comisia a anunțat că va propune în scurt timp o revizuire a Directivei 2006/114/CE privind publicitatea înșelătoare și comparativă, vizând relațiile dintre întreprinderi;

I. întrucât dezvoltarea economiei informatizate și a tuturor aplicațiilor sale tehnologice a revoluționat modalitățile de cumpărare și modul în care întreprinderile fac publicitate și își vând bunurile și serviciile;

J. întrucât drepturile de care beneficiază consumatorii în Europa sunt încă necunoscute de către anumite întreprinderi, în special de către cele mai mici și de către numeroși consumatori;

K. întrucât este necesar să se consolideze rolul asociațiilor de consumatori și să li se ofere posibilitatea de a-și consolida capacitățile,

1. subliniază eficacitatea dispozitivului legislativ instituit de directivă, precum și importanța sa pentru a contribui la creșterea gradului de încredere a consumatorilor și a comercianților în tranzacțiile efectuate pe piața internă (în special în ceea ce privește tranzacțiile transfrontaliere), pentru a garanta o securitate juridică mai ridicată pentru întreprinderi și pentru a contribui la o mai bună protecție a consumatorilor în Uniune; subliniază că o aplicare neuniformă a directivei riscă să îi afecteze eficacitatea;

2. regretă faptul că, în ciuda dispozițiilor Directivei 2006/114/CE care vizează combaterea practicilor înșelătoare în materie de publicitate în domeniul relațiilor dintre întreprinderi, anumite practici, în special cele de tip înșelătorii cu anuarele, persistă; ia act de intenția Comisiei de a propune în viitorul apropiat modificări la Directiva 2006/114/CE în ceea ce privește relațiile dintre întreprinderi, pentru a lupta mai eficient împotriva acestor practici; sugerează că Comisia ar putea, în acest context, să aibă în vedere valoarea unei liste negre specifice a practicilor comerciale care urmează să fie considerate neloiale în toate circumstanțele din domeniul relațiilor dintre întreprinderi conform Directivei 2006/114/CE, similară celei care există deja în Directiva 2005/29/CE; cu toate acestea, consideră că nu este oportun ca domeniul de aplicare al Directivei 2005/29/CE referitor la relațiile dintre întreprinderi și consumatori să fie extins în viitorul apropiat la practicile comerciale neloiale în domeniul relațiilor dintre întreprinderi;

3. solicită Comisiei să clarifice relația dintre Directivele 2005/29/CE și 2006/114/CE în vederea garantării unei protecții ridicate a tuturor operatorilor economici din Uniune, în special a consumatorilor și a IMM-urilor, împotriva practicilor frauduloase și neloiale și să sporească astfel încrederea pe piața unică;

4. consideră că derogările prevăzute pentru sectoarele bunurilor imobiliare și serviciilor financiare sunt justificate și că trebuie ca acestea să fie menținute;

5. consideră că o extindere a listei negre din anexa I nu este oportună în acest moment; solicită totuși Comisiei să redacteze o listă cu practicile identificate ca fiind neloiale de către autoritățile naționale în sensul principiilor generale ale directivei, pentru a evalua oportunitatea eventuală a unei astfel de extinderi în viitor;

6. constată că, prin anumite forme de angajamente între consumatori și întreprinderi, consumatorii pot fi victimele unor practici comerciale neloiale, de exemplu la vânzarea unui produs unui comerciant; invită Comisia să investigheze problemele de acest tip și, după caz, să analizeze căile de atac practice și speciale, care, printre altele, pot include interpretări mai flexibile ale dispozițiilor Directivei 2005/29/CE privind practicile comerciale neloiale care și ar putea fi explicate în orientările Comisiei referitoare la aplicarea prezentei directive;

7. reamintește faptul că, începând din 12 iunie 2013, statele membre nu mai pot menține dispozițiile păstrate până la acea dată cu titlul de derogări temporare; prin urmare, cere statelor membre să reinstituie conformitatea cu textul directivei cât mai curând posibil; în același timp, cere Comisiei să analizeze modul în care statele membre au transpus directiva, în special în ceea ce privește interdicțiile naționale care nu sunt incluse în anexa I, și să prezinte Parlamentului și Consiliului, în termen de doi ani, un nou raport cuprinzător privind punerea în aplicare a directivei, raport care să cuprindă, în special, o analiză a posibilităților pentru o mai mare armonizare și simplificare a legislației comunitare referitoare la protecția consumatorilor și sugestii pentru orice măsuri necesare care să fie luate la nivel comunitar pentru a asigura menținerea unui grad ridicat de protecție a consumatorilor;

8. reafirmă importanța și caracterul indispensabil al unei aplicări complete și uniforme și al unei puneri în aplicare adecvate a directivei de către statele membre în scopul eliminării incertitudinilor juridice și operaționale pentru întreprinderile care își desfășoară activitatea la nivel transfrontalier; constată cu îngrijorare că în perioada 2011-2012 Comisia a trebuit să recurgă la sistemul de consultare „EU Pilot" deoarece mai multe state membre nu au transpus corect directiva; invită statele membre să sprijine punerea în aplicare la nivel național, prin toate mijloacele disponibile, în special cu resurse suficiente; subliniază rolul esențial al consolidării cooperării între autoritățile naționale însărcinate cu punerea în aplicare a directivei, precum și importanța construirii unui dialog structurat între autoritățile publice de punere în aplicare și alte părți interesate, în special asociațiile de consumatori;

9. stabilește că, de la încheierea termenului de punere în aplicare a directivei, în anul 2007, au existat numeroase cazuri în care statele membre nu au aplicat sau nu au transpus corect dispoziții esențiale, în special cele referitoare la lista neagră a practicilor comerciale interzise, înșelătoare și agresive; prin urmare, solicită Comisiei să continue să urmărească atent aplicarea directivei și, dacă este cazul, să urmărească în justiție statele membre care o încalcă, care nu transpun sau nu pun în aplicare corect directiva, conform Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene; solicită Comisiei să soluționeze de urgență chestiunile rămase deschise în ceea ce privește consultările inițiate în 2011, fie prin închiderea procedurilor pentru încălcarea dreptului comunitar, fie prin trimiterea lor la Curtea Europeană de Justiție;

10. sprijină Comisia în dorința sa de a stabili o listă de indicatori care vizează evaluarea eficacității mecanismului de punere în aplicare a directivei de către statele membre;

11. salută faptul că, de la transpunerea directivei în statele membre, achizițiile transfrontaliere au crescut; reamintește totuși că o cooperare și coordonare consolidate între Comisie și autoritățile naționale este esențială pentru a promova convergența practicilor de punere în aplicare și pentru a furniza un răspuns rapid și eficace; subliniază că o atenție deosebită ar trebui acordată în ceea ce privește tratarea achizițiilor online transfrontaliere, în special atunci când site-urile de comparare a prețurilor nu dezvăluie în mod clar identitatea comerciantului care operează site-ul;

12. reafirmă importanța consolidării cooperării dintre autoritățile naționale însărcinate cu aplicarea directivei pentru a realiza punerea în aplicare și transpunerea ei deplină în statele membre; în acest sens, încurajează Comisia să procedeze la o analiză aprofundată a domeniului de aplicare, a eficacității și a mecanismelor de funcționare ale regulamentului referitor la cooperarea în materie de protecție a consumatorilor (Regulamentul CPC), conform angajamentelor luate, până la sfârșitul anului 2014; salută, în această privință, lansarea recentă de către Comisie a unei consultări publice privind revizuirea acestui regulament și posibilitatea consultării în toate limbile UE; cere tuturor părților interesate să ia parte la această consultare;

13. insistă asupra utilității operațiunilor de verificare amplă desfășurate în cadrul Regulamentului CPC și solicită Comisiei să dezvolte și să consolideze aceste operațiuni și să extindă sfera lor de aplicare; solicită Comisiei să sintetizeze datele colectate, precum și lista acțiunilor întreprinse de către Comisie și statele membre în urma acestor operațiuni și să își facă publică analiza, ținând seama totodată de nevoia de a asigura confidențialitatea anumitor informații sensibile care sunt utilizate în cadrul unei proceduri judiciare la nivel național; invită Comisia să raporteze Parlamentului cu privire la constatările sale și să propună apoi măsuri suplimentare, dacă este necesar, în vederea îmbunătățirii funcționării pieței interne;

14. este de acord că ar trebui depuse eforturi suplimentare în vederea consolidării punerii în aplicare a Directivei privind practicile comerciale neloiale în ceea ce privește consumatorii vulnerabili;

15. se arată preocupat de utilizarea înșelătoare de către unii operatori economici a instrumentelor prin care consumatorii efectuează recenzii și a site-urilor de comparare a prețurilor, precum și de conflictele de interese conexe; în această privință, salută decizia Comisiei de a studia soluții pentru ca informațiile prezente pe asemenea platforme să fie clare pentru consumatori;

16. invită Comisia și statele membre să asigure aplicarea corespunzătoare a Directivei privind practicile comerciale neloiale, în special în ceea ce privește publicitatea „ascunsă" înșelătoare pe internet sub formă de comentarii postate pe rețelele de socializare, forumuri sau bloguri, aparent venite din partea consumatorilor, când, în realitate, sunt mesaje de natură comercială sau pentru reclamă, generate sau finanțate, direct sau indirect, de operatorii economici; insistă asupra efectului dăunător al acestor practici asupra încrederii consumatorilor și a normelor privind concurența; invită statele membre să ia măsurile corespunzătoare pentru a împiedica dezvoltarea pe viitor a unor astfel de practici, inclusiv prin lansarea unor campanii de informare destinate avertizării consumatorilor cu privire la aceste forme „ascunse" de publicitate sau prin încurajarea acțiunilor unor observatori/moderatori de forumuri special instruiți și avertizează asupra pericolelor publicității „ascunse";

17. subliniază faptul că, în lumina dezvoltării rapide a publicității online, este necesar să se elaboreze un mecanism adecvat de monitorizare care să asigure protecția categoriilor vulnerabile, cu referire specifică la minori, precum și accesul agențiilor de publicitate la aceste categorii;

18. regretă faptul că, în ciuda dispozitivului legislativ european în materie de preț al transportului aerian și a operațiunii de verificare amplă realizată în 2007, conform Regulamentului CPC, care a vizat site-urile de internet care vând bilete de avion, consumatorii continuă să fie victime ale numeroaselor practici înșelătoare din acest sector, cum ar fi neincluderea unor costuri inevitabile de tipul suprataxelor pentru cardurile de credit sau de debit la rezervarea online; este îngrijorat de numărul tot mai mare al plângerilor din partea utilizatorilor de site-uri de vânzare a biletelor pe internet care au fost victime ale așa-numitei „urmăriri a adresei IP" (IP tracking), practică prin care se înregistrează numărul de vizite pe site-uri de internet efectuate de un utilizator de pe aceeași adresă IP, iar apoi se majorează artificial prețul în funcție de interesul demonstrat prin mai multe căutări similare; solicită Comisiei să determine amploarea acestei practici, care duce la o situație de concurență neloială și constituie o utilizare abuzivă a datelor cu caracter personal ale utilizatorilor și, dacă este cazul, să prezinte propuneri legislative adecvate pentru protecția intereselor utilizatorilor;

19. consideră că sancțiunile impuse în urma nerespectării directivei nu ar trebui să fie niciodată mai mici decât beneficiul realizat de pe urma practicii considerate neloiale sau înșelătoare; reamintește statelor membre că directiva prevede ca sancțiunile să fie eficace, proporționale și cu efect de descurajare; solicită Comisiei să compileze și să analizeze datele privind sancțiunile aplicate de statele membre, precum și privind eficiența regimurilor de executare, în special în ceea ce privește complexitatea și durata procedurilor de aplicare; invită Comisia să prezinte Parlamentului European rezultatele acestor analize;

20. salută eforturile depuse de Comisie pentru a asista statele membre în transpunerea și aplicarea directivei;

21. salută crearea de către Comisie a bazei de date privind legislația națională și jurisprudența aferentă practicilor comerciale neloiale și recunoaște utilitatea acesteia ca mijloc de creștere a volumului de informații aflate la dispoziția consumatorilor; regretă că această bază de date nu este disponibilă decât în limba engleză; solicită Comisiei să crească progresiv numărul de limbi în care baza de date este disponibilă și să îi dezvolte vizibilitatea, în special în rândul agenților economici; invită Comisia să aibă în vedere și instrumentele suplimentare de sensibilizare a IMM-urilor în ceea ce privește practicile comerciale neloiale;

22. subliniază importanța documentului de orientare elaborat de Comisie pentru a însoți punerea în aplicare a directivei; salută intenția Comisiei de a proceda la revizuirea acestui document până în 2014; încurajează Comisia să elaboreze acest document în mod transparent, consultând pe larg părțile interesate pe toată perioada procesului; invită Comisia să continue actualizarea și clarificarea acestui document în mod regulat pe viitor; invită statele membre să ia în considerare cât mai mult posibil acest document de orientare și să facă schimb de bune practici cu privire la punerea sa în aplicare; invită Comisia să prezinte o evaluare a problemelor de interpretare și aplicare întâmpinate în mod regulat de către autoritățile naționale și părțile interesate la aplicarea dispozițiilor directivei, pentru a evalua ce aspecte ale documentului de orientare trebuie îmbunătățite;

23. subliniază faptul că principiul armonizării maxime stabilit în directivă implică faptul că legislația națională nu poate să prevadă dispoziții mai stricte decât cele prevăzute în prezenta directivă; subliniază faptul că Curtea de Justiție a interpretat acest principiu în sensul că vânzările grupate și alte promoții comerciale care sunt considerate de Curte drept practici comerciale neloiale și care nu fac parte din lista „neagră" a anexei I, nu pot fi interzise decât de la caz la caz; subliniază că, din motive de securitate juridică, precum și pentru a garanta un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, Comisia ar trebui să precizeze, în cadrul revizuirii documentului de orientare, în ce cazuri precise vânzările grupate și alte promoții comerciale ar trebui considerate ilegale; invită Comisia să reflecteze asupra necesității de a face o propunere legislativă nouă care să vizeze promoțiilor comerciale;

24. subliniază că utilizarea unor afirmații false legate de mediu este o practică neloială care tinde să ia amploare; încurajează Comisia să aprofundeze secțiunea aferentă acestei practici din documentul de orientare cu scopul de a oferi precizări operatorilor economici cu privire la aplicare directivei; invită totodată Comisia să exploreze inițiativele pe care ar putea să le aibă pentru a proteja mai bine consumatorii împotriva acestor practici;

25. solicită Comisiei și statelor membre să sensibilizeze mai mult întreprinderile cu privire la drepturile consumatorilor, în vederea promovării respectării într-o mai mare măsură a acestor drepturi de către operatorii economici;

26. reamintește că mulți consumatori ezită să ceară daune atunci când consideră că suma implicată este prea mică; subliniază necesitatea de a sensibiliza și mai mult consumatorii cu privire la sprijinul pe care îl pot oferi asociațiile de consumatori și rețeaua de centre europene ale consumatorilor; subliniază importanța organizațiilor de consumatori în sensibilizarea cu privire la practicile comerciale neloiale existente ca măsură preventivă și asupra rolului lor în asistarea victimelor practicilor neloiale, permițând astfel consumatorilor să își impună drepturile în mod adecvat; solicită măsuri coordonate între organizațiile de consumatori la nivel național și european, precum și cu autoritățile naționale și Comisia;

27. insistă asupra importanței pentru consumatori de a beneficia de căi de atac eficace, rapide și necostisitoare; în acest sens, solicită statelor membre să pună în aplicare pe deplin directiva privind modalitățile alternative de soluționare a conflictelor și privind soluționarea extrajudiciară a conflictelor online;

28. reamintește importanța pe care o au pentru consumatori mecanismele de recurs colectiv și salută Recomandarea Comisiei C(2013)3539 și Comunicarea Comisiei COM(2013)0401, publicate recent; este de acord că un cadru orizontal privind mecanismele de recurs colectiv ar evita riscul unor inițiative UE sectoriale necoordonate; recomandă statelor membre să dea curs recomandărilor Comisiei privind stabilirea unor principii comune orizontale, a căror punere în aplicare în statele membre ar ajuta la evaluarea necesității unor măsuri suplimentare, inclusiv a unei inițiative legislative, în special pentru cazurile transfrontaliere; subliniază faptul că niciuna dintre abordările diverse în materie de recurs colectiv nu trebuie să ofere vreun stimulent economic pentru a intenta un proces colectiv abuziv și că toate aceste abordări trebuie să includă garanțiile adecvate pentru a evita cererile nefondate;

29. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.